

Lotta Medelius-Bredhe
Generaldirektör

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
m.miljoprovningseenheten@regeringskansliet.se
(kopia)

2022-10-26

Svk 2022/2014

REMISSVAR

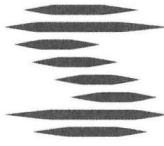
Svenska kraftnäts synpunkter på SOU 2022:33; Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen

Dnr M2022/01389

Svenska kraftnät är systemansvarig myndighet för kraftsystemet och förvaltar och utvecklar Sveriges transmissionsnät för el. Svenska kraftnät har tagit del av remissförslaget och lämnar nedan följande synpunkter.

Som utredningen konstaterar är elnäten koncessionspliktiga enligt ellagen och regleras därför inte av miljöprövningsförordningen. Andra tillstånd, anmälningar och dispenser enligt miljöbalken kan dock krävas för Svenska kraftnäts anläggningar. Svenska kraftnät instämmer i utredningens bedömning att verksamheter som prövas i annan ordning än en tillståndsprövning enligt 9 kap. miljöbalken och miljöprövningsförordningen inte ska omfattas av kravet på obligatorisk omprövning. Svenska kraftnät hänvisar till klimaträttsutredningen (SOU 2022:21) när det gäller övergripande förändringar som bör genomföras gällande tillståndprocesser för nätkoncessioner.

Många av de stora omställningsprojekt som åsyftas i utredningen är beroende av fungerande elnät och elnäten berörs också direkt av förslagen gällande exempelvis samrådsprocessen enligt miljöbalken och de särskilda stöd som föreslås för klimatprojekt. Utredningen uppmärksammar att elnäten har en nyckelroll i klimatomställningen och att prövningar av elnät ofta tar många år. I regeringens elektrifieringsstrategi (februari 2022) antogs en målbild om i snitt halverade ledtider för nya elnät till 2025. Varje steg för att effektivisera projekt- och tillståndprocessen för elnät är därför välkommet.

Kap 4. Enklare att ändra en verksamhet

Svenska kraftnät instämmer i utredningens förslag om att mer enhetliga begrepp för att bedöma omgivningspåverkan bör tillämpas och tillstyrker att "betydande miljöpåverkan" kan ersätta liknande formuleringar.

Svenska kraftnät är positiva till att ett "förenklat underlag" föreslås ersätta "liten miljökonsekvensbeskrivning" (liten MKB) i samband med verksamheter eller åtgärder som inte har betydande miljöpåverkan. Svenska kraftnäts erfarenhet är att skillnaderna mellan en liten och stor MKB är små och otydliga i dagsläget. En vägledning som tydligt definierar vad som ska ingå i ett förenklat underlag bör därför, som utredningen föreslår, tas fram.

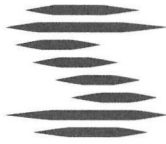
Kap 5. Obligatorisk omprövning för moderna miljövillkor

Nätkoncessionspliktiga verksamheter föreslås inte omfattas av den obligatoriska omprövningen för moderna miljövillkor vilket Svenska kraftnät tillstyrker. Omprövning av nätkoncessioner är möjliga utifrån befintliga bestämmelser.

Svenska kraftnät behöver ibland handla stödtjänster från kraftvärmeverk och gasturbinanläggningar för att balansera elsystemet, ett behov som kan komma att förstärkas på grund av rådande omvärldsläge. En möjlig konsekvens av omprövningen av äldre miljötillstånd skulle kunna vara att Svenska kraftnät får mer begränsade möjligheter att nyttja dessa stödtjänster. För att kunna upprätthålla samhällsviktiga funktioner bör det därför ges möjligheter att ansöka om vissa undantag för att tillämpa omprövade villkor.

Omställningen till fossilfrihet kommer att ge upphov till en rad miljöprövningsprocesser. Transmissionsnätet står inför en omfattande utbyggnad samtidigt som Sverige kraftigt ska öka elproduktionen för att möta det ökade behovet av el. Kompetensförsörjning kommer att bli utmanande för samtliga aktörer i miljöprövningssystemet. Svenska kraftnät bedömer att den obligatoriska omprövningen av miljöfarliga verksamheter inledningsvis kan komma att vara mycket resurskrävande (både för tillståndsprövande myndighet/domstol som för tillsyns- samt remissmyndigheter) och därmed riskera att förlänga ledtiderna för andra tillståndprocesser. Vidare bör regeringen beakta att processen med att förse vattenkraften med moderna miljövillkor medför en risk för längre handläggningstider för andra tillstånd. Det är således av betydande vikt att hela prövningsledet ges utökade resurser. Svenska kraftnät vill också understryka vikten av att prioritera fördelningen av resurser i syfte att åstadkomma största möjliga miljönytta utan att handläggningstiderna förlängs.

Svenska kraftnät instämmer med utredningens bedömning att Natura 2000-tillstånd bör kunna omprövas. Verksamhetsutövare ges då möjlighet att genom

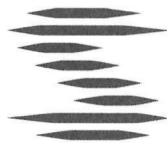
anpassningar efterleva art- och habitatdirektivet för att undvika en återkallelse av tillståndet.

Kap 6. De statliga förvaltningsmyndigheternas roll i miljöprövningen
Svenska kraftnät tillstyrker förslaget om en tydlig och mer samlad bedömning från länsstyrelsen i samrådsskedet. En samlad bedömning skulle effektivisera Svenska kraftnäts tillståndsarbete då behovet av tillkommande utredningar, inventeringar och kompletteringar i senare skeden av processen skulle minska. Bedömningen bör inte vara bindande. Samordning och samverkan mellan länsstyrelser bör också prioriteras för att undvika olikartade bedömningar och tillämpningar i olika delar av landet.

I utredningen framkommer att länsstyrelsen tenderar att nedprioritera samrådsskedet på grund av resursbrist. En risk med utredningens förslag kan vara att även om ekonomiska medel skjuts till för att stärka upp länsstyrelsens arbete på området så kan tillgången till personella resurser med rätt kompetens vara begränsande på kort sikt.

Svenska kraftnät tillstyrker utredningens förslag om att regeringen ska ge berörda riksintressemyndigheter i uppdrag att ta fram strategier och planeringsdokument som hanterar målkonflikter i syfte att möjliggöra en snabbare grön omställning. Den nationella vindkraftsstrategin är ett gott exempel på hur nationella myndigheter bör samarbeta om hur målkonflikter ska hanteras på nationell nivå. Vid tillståndsprövningen i det enskilda fallet är det dock sällan lämpligt att enbart utgå från nationella planeringsunderlag för att avgöra målkonflikter. För att lösa konflikter i det enskilda ärendet krävs i många fall mer detaljerade uppgifter om förutsättningarna än vad som är möjligt eller lämpligt att hantera i nationella planeringsunderlag. Därför krävs oftast ett fortsatt arbete på regional och lokal nivå för att planeringsunderlagen ska utgöra ett stöd i miljöprövningen av det enskilda ärendet och därmed kunna bidra till en effektiv prövning.

Svenska kraftnät ser även positivt på om uppdraget till riksintressemyndigheterna omfattar krav på att uppdatera sina riksintresseanspråk och att hålla anspråken aktuella samt att vägledningen om riksintressesystemet förbättras. Riksintresseanspråk som inte är uppdaterade innebär en risk att både verksamhetsutövare och tillståndsmyndigheter lägger tid i onödan på målkonflikter som inte längre är aktuella. Därför är aktuella riksintresseanspråk en viktig fråga för en effektiv tillståndsprocess. Om anspråket är av riksintresse, liksom hur det ska prioriteras mot andra riksintressen, avgörs först när frågan prövas i det enskilda fallet av den beslutande myndigheten. Svenska kraftnät anser att en

aktualitetsprövning av underlaget för riksintresset bör göras av den beslutande myndigheten men upplever att så inte alltid är fallet idag.

Kap 8. Ett särskilt stöd till klimatprojekt

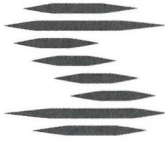
Svenska kraftnät är positiva till att en så kallad klimatstyrka inrättas som handläggarsstöd vid någon av landets länsstyrelser. Klimatstyrkan föreslås bistå länsstyrelsen även vid elnätsprojekt, vilka ses som en mycket central del i att möjliggöra klimatomställningen. Det bör dock överlämnas till länsstyrelserna att bedöma lämplig storlek och kompetens hos klimatstyrkan.

Utredningen föreslår också inrättandet av ett kunskapscentrum för att bistå med miljötekniskt kunnande för industrins klimatomställning. Energimyndigheten och Naturvårdsverket föreslås som lämpliga myndigheter att ingå i ett sådant kunskapscentrum. Svenska kraftnät har inget att erinra mot detta.

Utredningen föreslår att frågor om elnät från länsstyrelser eller klimatstyrkan hänvisas till Energimarknadsinspektionen. Svenska kraftnät anser att för en samordnad och effektiv handläggning så bör tekniskt kunnande kring elnät finnas tillgängligt även i det föreslagna kunskapscentrumet, förslagsvis genom utökad kompetens inom Energimyndigheten.

Svenska kraftnät delar utredningens bedömning att det inte bör införas ett särskilt förtursförfarande för verksamheter som på ett väsentligt sätt bidrar till att nå klimatmålen. Ett sådant förfarande riskerar att bli alltför komplext och resurskrävande samt bidra till ännu längre handläggningstider för verksamheter som inte prioriteras.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Lotta Medelius-Bredhe efter föredragning av delprojektledare Niclas Vallin. I ärendets handläggning har även delprojektledare Maria Stenkvist och verksjurist Annica Cornelius deltagit. Remissvaret har godkänts av Katarina Larsson, avdelningschef Samhällsbyggnad.

Sundbyberg, dag som ovan

Lotta Medelius-Bredhe

Niclas Vallin